

Doc. JUDr. KAREL LITSCH, CSc. (7. 12. 1929 – 10. 3. 2009)

Karel Litsch se narodil v severoněmeckém Rostocku, v jedné ze štací jeho divadelní rodiny. Do Čech se dostal jako sirotek během druhé světové války a tady poté strávil celý svůj život. Nejdříve musel zvládnout jazyk, aby mohl úspěšně projít českými školami. Maturoval roku 1950 na pražském smíchovském gymnáziu a o čtyři roky později absolvoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy, na níž poté získal doktorát práv a další vědecké i pedagogické hodnosti. Již od studijních let ho zajímaly moderní právní dějiny, které ho přivedly na katedru dějin práva, kde působil od roku 1954 jako asistent, odborný asistent a poté jako docent.

Roku 1978 přišel jako ředitel do pražského Archivu Univerzity Karlovy, kde ukončil jednu z nejtemnějších kapitol jeho existence, spojenou se jménem M. Pravdové. Nejdříve vedení archivu spojoval s pedagogickou činností na Právnické fakultě UK, od roku 1983 se už archivu věnoval cele. V srpnu 1990 požádal o uvolnění z funkce ředitele Archivu UK a své působení na Univerzitě Karlově zakončil v prosinci roku 1991.

Badatelsky se K. Litsch přeorientoval z novověkých právních dějin střední Evropy, zvl. německých zemí, na univerzitní dějiny poměrně snadno. Jednak zůstával stále věrný jedné epoše, a pak výuka a působení „jeho oboru“ se odehrávala na univerzitě a většina významných právníků, teoretiků i praktiků byla spojena s univerzitní půdou. Nadto se již dříve zabýval nacistickými rasovými předpisy pro vysoké školy v letech 1933–1935 (studie z r. 1961) a fašizací Právnické fakulty pražské Německé univerzity v letech 1938–1939 (1975). První práce, kterou publikoval (1982) v ústavním periodiku *Historia Universitatis Carolinae Pragensis* (v rámci řady *Acta Universitatis Carolinae*), byla věnována postoji českého politika F. L. Riegera k univerzitní otázce na českém sněmu roku 1866. Ve zvláštním čísle, věnovaném výročí Karlovy koleje (1986), spojil své právně historické školení s univerzitními dějinami v detailním rozboru intabulací budovy Karolina v 19. a 20. století. Největší zájem K. Litsche však poutalo veřejné působení univerzitních studentů a učitelů v osudových okamžicích 20. století. Nejdříve podrobil detailnímu rozboru události okolo 17. listopadu 1939, aby se mohl obecněji věnovat vysokoškolské perzekuci v pro-

tektorátním období. V mezinárodním sborníku k šedesátinám kolegy a přítele J. Havránka (1988) se vrátil ke svému původnímu badatelskému zaměření perfektní analýzou právního postavení pražských univerzitních profesorů v první polovině 19. století.

Doc. Litsch významně ovlivnil i publikační činnost Archivu UK. Na stránkách časopisu *Historia Universitatis Carolinae Pragensis* a ročenky *Zprávy Archivu UK* se za jeho předsednictví v redakčních radách začali objevovat autoři do té doby umlčení, a opomíjená témata. Málokdo ví o Litschově dlouholeté činnosti pro časopis *Historia Universitatis Carolinae Pragensis* a vlastně pro většinu historických monografií Univerzity Karlovy, které si našly cestu „do světa“ díky jeho citlivým překladům do němčiny.

Největší význam však mělo ředitelské působení K. Litsche v Archivu UK. Podařilo se mu obnovit bývalou kolegiální, přátelskou a pracovní atmosféru na pracovišti tak silně decimovaném normalizačními čistkami a následným neostaliniistickým vedením. Doc. Litsch se stal respektovanou osobností i u tehdejšího vedení univerzity (jistě k tomu nemálo přispěl i fakt, že bezprostřední nadřízení, rektor i kvestor, byli jeho kolegové – právníci), takže se opět začal vytvářet onen pověstný „ostrůvek pozitivní deviace“ v moři okolní totality. Vědělo se, že v karolinském archivu je chápavý a ochotný šéf, který nebere příliš ohledy na dobová tabu, jenž rád pomůže „potřebným“, v jehož knihovně se najde zahraniční literatura a který je ochoten publikovat kvalitní odborný text. Navíc K. Litsch dokázal až neuvěřitelně přesně odhadnout povahu lidí, byl prost většiny dobových předsudků a uměl jednat se svými podřízenými.

Vlastnosti K. Litsche, které dominovaly nad vším, byly hluboké lidské pochopení, tolerance a vyvinuté sociální citění, s nimiž se staral, aby jeho spolupracovníci, známí a kolegové měli solidní pracovní a životní podmínky. Dokázal tak vytvořit v Československu sedmdesátých a osmdesátých let nebývalý pocit jistoty a slušnosti. Měl rovnou a přímou povahu, kladl důraz na věcné a o fakta opřené jednání a navíc si přinesl z luteránského německého prostředí zásadovost, morální a pevné přesvědčení.

Když jsme se v pondělí 23. března loučili s docentem Litschem ve strašnickém krematoriu, mohli jsme vidět okolo sebe hluboce dojaté tváře těch, kteří si dobře uvědomovali, že zaplnit mezeru, vzniklou jeho odchodem, bude neskonale těžké.

Michal Svatoš